

<https://doi.org/10.26565/2075-3810-2018-40-07>

БІОФІЗИЧНОМУ ВІСНИКУ – 20 РОКІВ

2018 року науковому фаховому виданню «Біофізичний вісник» виповнюється двадцять років.

Розвиток міждисциплінарних біофізичних досліджень наприкінці минулого сторіччя в Україні потребував створення спеціалізованого наукового журналу і 1998 року за ініціативою харківських біофізиків було засновано нову серію Вісника Харківського університету – «Біофізичний вісник» як періодичне наукове фахове видання України в галузі фізико-математичних наук.

Метою журналу стала публікація статей, повідомлень та оглядів, які містять оригінальні результати вирішення фізико-математичних проблем, що відносяться до біологічних систем різного рівня організації, методами експериментальної і теоретичної фізики та математичного моделювання. Журнал був розрахований на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, що працюють у галузі біофізики та суміжних областях.

1999 року на обкладинці журналу вперше з'явилася назва англійською – «Biophysical bulletin». 2006 року «Біофізичний вісник» отримав Свідоцтво про державну реєстрацію як вітчизняне наукове видання, засновником якого є Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Тематична спрямованість журналу згідно з Свідоцтвом – публікація результатів досліджень в галузі біофізики та медичної фізики, вирішення фізико-математичних проблем, що відносяться до біологічних систем різного рівня організації. Мови публікацій – українська, російська та англійська. 2009 року «Біофізичний вісник» отримав власний ISSN для друкованої версії (ISSN 2075-3810 (print)), а також ISSN для електронної версії журналу (ISSN 2075-3829 (online)), за якими було закріплено транслітеровану назву «Bіofizichnij Visnik» та скорочення «Bіofiz. Visn.», а також паралельну назву «Biophysical bulletin» (<https://portal.issn.org/resource/ISSN/2075-3829>).

Першим головним (відповідальним) редактором «Біофізичного вісника» став один з ініціаторів його створення д.ф.-м.н., проф. Малеев В. Я. Відповідальними секретарями стали к.ф.-м.н., доц. Стьопін Л. Д. та к.б.н., доц. Гаташ С. В. До складу редакційної колегії увійшли д.ф.-м.н., проф. Благой Ю. П., д.б.н., проф. Бондаренко В. А., д.б.н., проф. Говорун Д. М., д.б.н., проф. Гордієнко Є. О., д.б.н. Древаль В. І., д.ф.-м.н., проф. Казанський В. Б., д.б.н., проф. Моїсеев В. О., д.ф.-м.н., проф. Мартиненко О. В., д.б.н., проф. Перський Є. Е., д.ф.-м.н., проф. Семенов М. О., д.ф.-м.н., проф. Сорокін В. О., д.ф.-м.н., проф. Суходуб Л. Ф. Поступово склад редакційної колегії розширювався як за рахунок вітчизняних – д.ф.-м.н., проф. Баранник Є. О. (з 2008 р.), д.б.н., проф. Веселовський М. С. (з 2016 р.), д.ф.-м.н., проф. Горбенко Г. П. (з 2001 р.), д.ф.-м.н., доц. Ємець Б. Г. (з 2008 р.), д.ф.-м.н., проф. Карачевцев В. О. (з 2008 р.), д.б.н., проф. Кнігавко В. Г., (з 2000 р.), д.б.н., проф. Корнелюк О. І. (з 2016 р.), д.ф.-м.н., с.н.с. Косевич М. В. (з 2003 р.), д.м.н., проф. Костяев А. О. (з 2012 р.), д.ф.-м.н., проф. Осецький О. І. (з 1999 р.), д.б.н., проф. Сибірний А. А. (з 2016 р.), д.б.н., проф. Стойка Р. С. (з 2016 р.), д.ф.-м.н., проф. Товстяк В. В. (з 1999 р.), д.ф.-м.н., проф. Трусова В. М. (з 2016 р.), д.ф.-м.н., проф. Шкорбатов Ю. Г. (з 2000 р.), д.ф.-м.н., проф. Шестопалова Г. В. (з 2008 р.), так і закордонних вчених – проф. Делігеоргієв Т. (з 2010 р.), проф. Доран О. (з 2015 р.), к.ф.-м.н. Толсторуков М. Є. (з 2016 р.), доц. Кірілова Є. (з 2016 р.), к.ф.-м.н. Доманов Є. О. (з 2017 р.). Заступниками головного (відповідального) редактора були д.ф.-м.н., проф. Товстяк В. В. (з 2002 р.) та д.ф.-м.н.,

проф. Малюкін Ю. В. (з 2008 р.). З 2015 року головним редактором «Біофізичного вісника» стала д.ф.-м.н., проф. Горбенко Г. П., її заступником – д.ф.-м.н., проф. Катрич В. О. Відповідальним секретарем з 2010 року став к.ф.-м.н., доц. Берест В. П. Технічну групу журналу склали Жигалова Н. М., к.ф.-м.н. Березняк К. Г., Адельянов О. В., к.ф.-м.н. Горобченко О. О.

Публікація статей у «Біофізичному віснику» здійснювалась згідно з наступними секціями: «Молекулярна біофізика», «Біофізика клітини», «Біофізика складних систем», «Дія фізичних факторів на біологічні об'єкти», «Хроніка». Потім з'явилися розділи «Короткі повідомлення» (1999 р.), «Методи біофізичних досліджень» (2000 р.), «Медицина фізика» (2001 р.), «Редакційна стаття» (2017 р.).

До рецензування статей члени редколегії журналу залучали фахівців з тематики, до якої належить поданий рукопис, а також закордонних дослідників, коло інтересів яких співпадало з темою роботи. При заснуванні журналу було розроблено «Форму для рецензента», згідно з якою і зараз рецензенти оцінюють статті з огляду на оригінальність результатів, адекватність методів і відповідність аналізу висновкам, та приймають рішення щодо прийняття статті без змін, після усунення зауважень або відхилення. Журнал використовував одностороннє сліпе рецензування. Випуски журналу виходили два рази на рік.

За роки існування журнал постійно удосконалювався завдяки зусиллям редакційної колегії, спрямованим на просування «Біофізичного вісника» на міждержавний рівень, на гармонізацію стандартів видання із міжнародною практикою за усіма критеріями, такими як формат публікацій, якість рецензування, наявність та інформативність інтернет-сторінки, включення статей та бібліографічних метаданих до наукометричних баз даних. З моменту появи електронної версії журналу і, відповідно, веб-сайту, редакційна колегія журналу почала готувати видання для ознайомлення з ним міжнародної спільноти науковців. Наприкінці випусків наводяться резюме статей та правила для авторів англійською мовою. З 2009 року резюме друкуються трьома мовами – українською, російською, англійською безпосередньо у тексті статей. З 2010 року зміст журналу став друкуватись у двох варіантах – мовою, на якій написана стаття, та англійською. З 2010 року кириличні літературні посилання дублюються транслітерацією, а з 2017 року дублюється перелік посилань – у першому переліку наводяться посилання мовою оригіналу статей і оформлюються згідно з ДСТУ ГОСТ 8302:2015, у другому переліку посилання наводяться англійською мовою (або транслітерацією) і оформлюються за міжнародним стандартом APA.

З 2012 року на сайті Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського розміщуються електронні версії «Біофізичного вісника». Журнал індексується Chemical Abstracts Service (CAS) та бібліографічною базою даних WorldCat, з листопада 2016 року - Google Scholar. У липні 2017 року «Біофізичний вісник» було включено до Directory of Open Access Journals (DOAJ), а у жовтні 2017 року до бази даних Ulrichsweb, з 2017 року для «Біофізичного вісника» розраховується показник Index Copernicus Value (ICV). Посилання на сторінки «Біофізичного вісника» на цих ресурсах можна знайти на сайті журналу <https://periodicals.karazin.ua/biophysvisnyk/about>.

2014 року редколегія почала використовувати нову електронну систему менеджменту контенту на платформі Open Journal System (OJS), що дозволило авторам подавати статті безпосередньо через сайт журналу, а рецензентам отримувати до них доступ та залишати рецензії. Сайт журналу дає можливість пошуковим роботам індексувати повні тексти робіт. З березня 2016 року ведеться статистика переглядів та завантажень статей. На рис. 1 можна побачити статистику переглядів та завантажень користувачами різних країн світу статей «Біофізичного вісника» у 2018 році

(статистика сайта <https://periodicals.karazin.ua/biophysvisnyk/statistics>).

2018 року було створено репрезентаційний, окремий від електронної бібліотеки періодичних видань ХНУ імені В. Н. Каразіна, веб-сайт журналу <http://biophysicalbulletin.org/>, затверджено паспорт журналу в CrossRef, статтям почали присвоюватись номери DOI з префіксом <https://doi.org/10.26565/2075-3810>, у тому числі і статтям з архівних випусків. З 2017 року редакційна колегія почала використовувати систему StrikePlagiarism.com для перевірки текстів поданих рукописів на наявність неправомірних запозичень (плагіату) безпосередньо перед рецензуванням. Журнал також почав використовувати подвійне сліпе рецензування.

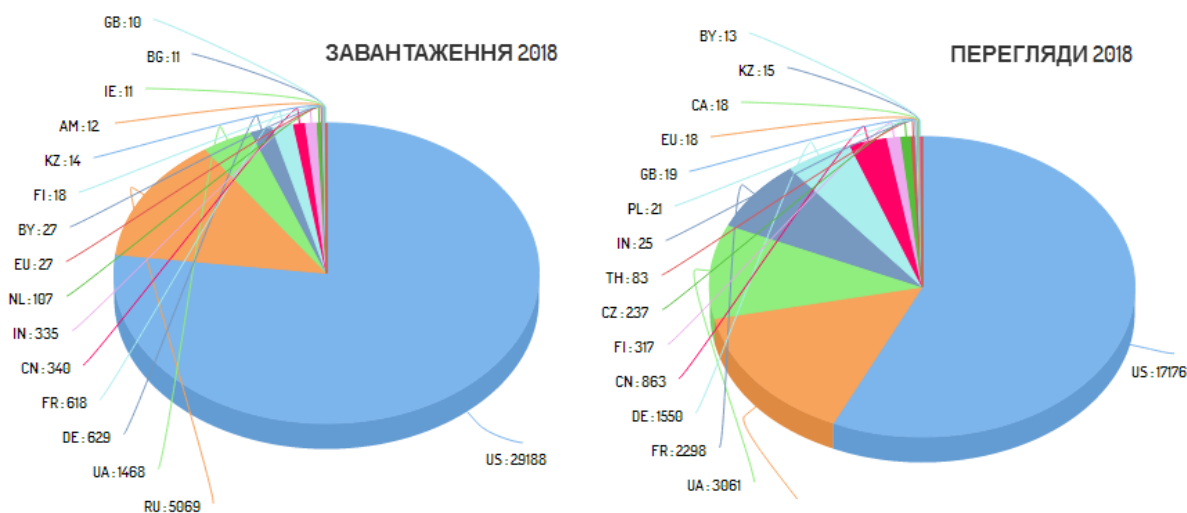

Рис. 1. Статистика переглядів та завантажень статей «Біофізичного вісника» за 2018 рік (статистика сайта <https://periodicals.karazin.ua/biophysvisnyk/statistics>).

Редакція видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу. Під відкритим доступом згідно з Будапештською Декларацією відкритого доступу (2002 р.) мається на увазі безкоштовний, швидкий, постійний, повнотекстовий доступ в режимі реального часу до рецензованих матеріалів журналу, що реалізовується для будь-якого користувача у глобальній інформаційній мережі. «Біофізичний вісник» публікує статті з Creative Commons ліцензією (CC BY 3.0), згідно з якою дозволяється копіювання, поширення, демонстрація, модифікація й розробка власних творів на основі наведених матеріалів за умови надання посилань на оригінальну роботу. При цьому результат може поширюватися під іншою ліцензією, наприклад, більш закритою. Автори «Біофізичного вісника» залишають за собою право на авторство своєї роботи та передають журналу право першої публікації цієї роботи на умовах ліцензії CC BY 3.0, яка дозволяє іншим особам вільно розповсюджувати опубліковану роботу з обов'язковим посиланням на авторів оригінальної роботи та першу публікацію роботи у цьому журналі.

Редакція «Біофізичного вісника» у своїй діяльності керується нормами, викладеними у роботі: «Доброчесна публікація: міжнародні стандарти для редакторів» (уклад. О.О. Гужва, І.О. Солдатенко, Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017), Етичним кодексом ученого України та документом *Норми поведінки й найкраща практика для редакторів (Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal*

Editors), складеним Комітетом з етики публікацій (Committee on Publication Ethics (<http://publicationethics.org>)). Автори та рецензенти керуються *Етичним кодексом ученого України*. З 2018 року автори наприкінці статей декларують наявність фінансових або інших конфліктів інтересів, які могли вплинути на результати, інтерпретацію та висновки дослідження.

За час існування «Біофізичного вісника» вийшло 40 випусків журналу, в яких опубліковано 560 статей. Автори опублікованих статей працюють в установах Національної академії наук України, закладах вищої освіти України, провідних закордонних наукових центрах, орієнтовний перелік яких наведено нижче у додатку. Досить важко зібрати сухі статистичні дані стосовно кількості публікацій у «Біофізичному віснику», які увійшли до списків робіт у кандидатських та докторських дисертаціях, але багато фахівців, які наразі активно працюють у галузі біофізики в Україні та за її межами, вдячні журналу за можливість оприлюднення своїх ідей та досягнень у нашому журналі.

У редакційній колегії «Біофізичного вісника» багато завдань на майбутнє. Ми працюємо над розширенням географії авторів, рецензентів та членів редакційної колегії, над виконанням вимог баз даних Scopus та Web of Science, заявки на включення до яких «Біофізичного вісника» вже подано. Слідкуємо за дотриманням вимог Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 32 від 15.01.2018 року. Багато ще роботи на шляху до міжнародного визнання «Біофізичного вісника», проте багато вже зроблено.

Своїми досягненнями «Біофізичний вісник» зобов'язаний як роботі редакційної колегії, так і підтримці видавця – ХНУ імені В.Н. Каразіна та його підрозділів – центру веб-комунікацій та відділу реклами та брендингу Центру зв'язків з громадськістю, видавництва, провідному редактору Університету, а також – роботі авторів та рецензентів, яким би ми хотіли щиро подякувати за багаторічну співпрацю. Запрошуємо друзів, колег та широке коло науковців до публікації своїх робіт у «Біофізичному віснику»!

О. О. Горобченко, Д. С. Забеліна, М. В. Косевич, В. П. Берест, Н. М. Жигалова

Додаток. Наукові установи та заклади освіти, які представляли автори «Біофізичного вісника» у 1998-2018 роках.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Інститут радіофізики та електроніки НАН України імені О. Я. Усикова, Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б. І. Веркіна НАН України, Інститут проблем кріобіології і кріомедицини НАН України, Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р. Є. Кавецького НАН України, Інститут медичної радіології імені С. П. Григор'єва Національної академії медичних наук України, Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України, Інститут сцинтиляційний матеріалів НАН України, Харківський національний медичний університет, Харківський НДІ мікробіології і імунології імені І. І. Мечникова НАМН України, Національний фармацевтичний університет, Інститут проблем ендокринної патології АМН України імені В. Я. Данилевського, Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Харківський інститут танкових військ, Харківський центр серцево-судинної хірургії, Харківський біотехнологічний центр, Інститут нейрохірургії імені акад. А. П. Ромоданова НАМН України, Інститут фізики НАН України, Інститут теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова НАН України, Інститут ядерних досліджень НАН України,

Інститут фізики напівпровідників імені В. Є. Лашкарьова НАН України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська Академія», Інститут прикладних проблем фізики і біофізики НАН України, Інститут молекулярної біології і генетики НАН України, Інститут фізіології імені О. О. Богомольця НАН України, Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії імені В. П. Кухаря НАН України, Інститут біохімії імені О. В. Палладіна НАН України, Інститут хімії поверхні імені О. О. Чуйка НАН України, Інститут ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України, Інститут біології клітини НАН України, ПАТ «Науково-дослідний інститут радіотехнічних вимірювань», Полтавське відділення Академії наук технологічної кібернетики України, Інститут прикладної фізики НАН України, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Національний університет «Львівська політехніка», Донецький національний університет імені Василя Стуса, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Одеський національний політехнічний університет, Севастопольський національний технічний університет, Севастопольський військово-морський інститут імені П. С. Нахімова, Сумський державний університет, Слов'янський державний педагогічний університет, ДУ «Інститут неврологи, психіатрії і наркологі АМН України», ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», Медичний інститут Української асоціації народної медицини, Інститут шовківництва Української академії аграрних наук, Міжвідомчий науково-технологічний центр «Агробіотех» НАН України та МОН України, Національний інститут винограду і вина «Магарач», Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів і кормових добавок, Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН України, Інститут екології Карпат НАН України, Морський гідрофізичний інститут НАН України, Чорнобильський науково-технічний центр міжнародних досліджень, Донбаська державна машинобудівна академія, Науково-виробниче підприємство "SINTA" Ltd, Санкт-Петербурзький державний університет, Фізичний інститут імені П. Н. Лебедєва РАН, Інститут білка РАН, Інститут біоорганічної хімії РАН, Кіровський НДІ гематології і переливання крові РАН, Білгородський державний національний дослідницький університет, Лабораторія клінічної біофізики і антиоксидантної терапії Смоленської державної медичної академії, Stewart Computational Chemistry (США), Roswell Park Cancer Institute (США), Birkbeck College, University of London (Велика Британія), Institute of Organic Chemistry of Research Centre for Natural Sciences of the Hungarian Academy of Sciences (Угорщина), University of Michigan (США), The TÜBİTAK Marmara Research Center (Туреччина), Заслужений автономний університет міста Пуебло (Мексика), Institute of Nuclear Physics of Westfälische Wilhelms-Universität Münster (Німеччина), University of Antwerp (Бельгія), Institute of Biomedicine – University of Helsinki (Фінляндія), Università degli Studi di Lecce (Італія), Institute of cell and molecular biology – University of Edinburgh (Велика Британія), Frankfurt institute for advanced studies (Німеччина), University of Sofia (Болгарія), School of Medical Sciences, University of Manchester (Велика Британія), University of Daugavpils (Латвія), Aalto University (Фінляндія), University of South Bohemia České Budějovice (Чехія), Інститут здоров'я і факультет фармацевтичних наук університету Токушіма (Японія).